
GEORGE HARINCK

BIDDEN OM EEN PELLA, ALS JERUZALEM VALT

*De amerikanisering van Henry E. Dosker
(1855-1926)*¹

Inleiding

In de geschiedenis van de negentiende-eeuwse Nederlandse emigratie naar de Verenigde Staten speelt A.C. van Raalte een sleutelrol. Deze afgescheiden predikant leidde in 1846 de eerste groep landverhuizers uit zijn kerkgenootschap van ons land naar de nieuwe wereld. Hij stichtte in het daarop volgende jaar een kolonie rond het plaatsje Holland in West-Michigan, die zou uitgroeien tot de meest karakteristieke Nederlandse gemeenschap in de Verenigde Staten en die ook in economisch opzicht een groot succes werd. In zijn woonplaats Holland wordt zijn nagedachtenis als leider van de emigratie onder andere met een historisch onderzoeksinstituut en een standbeeld in ere gehouden.

Van Raalte's algemeen erkende sleutelrol bij de bron van de negentiende-eeuwse emigratiestroom en bij de opbouw van de kolonie zou gemakkelijk de indruk kunnen wekken dat zijn nagedachtenis onomstreden is. Maar dit is geenszins het geval. Sterker nog, reeds bij zijn leven raakte hij in twisten verwickeld die zijn leiderschapspositie in de kolonie en in de kerk in sterke mate aantastten, zodanig dat hij in zijn laatste levensjaren veel gezag had verloren, bij zijn overlijden een verdeelde gemeenschap achterliet en zijn nagedachtenis niet steeds in ere werd gehouden. Kort na zijn overlijden werd die verdeeldheid met name openbaar in onenigheid tussen de twee kerkgenootschappen in de kolonie: de westelijke tak van de vanouds aan de oostkust bestaande (Dutch) Reformed Church, waarbij de immigranten onder

Dr. G. Harinck is wetenschappelijk medewerker aan het Historisch Documentatiecentrum voor het Nederlands Protestantisme van de Vrije Universiteit Amsterdam en directeur van het Archief en Documentatiecentrum van de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt.

1. Deze tekst vormt een bewerking van de Albertus C. Van Raalte Lecture, gehouden op 29 maart 2001 aan Hope College, Holland, Michigan. Met dank aan prof. dr. E.J. Bruins en prof. dr. R.P. Swierenga.